

Celeritatea procedurii de insolvență – un aspect nerezolvat de practica judiciară

Este unanimitate între specialiști că viteza derulării unei proceduri de insolvență este vitală pentru recăpătarea încrederii în companie a persoanelor interesate, în capacitatea de a concepe și implementa cu succes un plan de redresare sau reorganizare. În cazul falimentului, celeritatea presupune valorificarea patrimoniului rapid, înainte de a fi afectat de degradarea fizică și morală, astfel încât activele să reintre funcționale în circuitul economic, iar costurile procedurii, inclusiv cele de pază și conservare, să rămână la un nivel rezonabil. Altfel, scăderea drastică a valorii unor active, imposibilitatea întocmirii unui plan de reorganizare, practic, schimbarea totală a cursului unei proceduri, sunt câteva dintre efectele negative care pot afecta iremediabil drepturile creditorilor și activitatea debitorului aflat într-una din procedurile greoaie.

Respectarea principiului celerității este obligația profesioniștilor, respectiv a practicianului în insolvență și a judecătorului sindic. Cele două instituții trebuie să conlucreze, utilizând cadrul legal existent, astfel încât procedura de insolvență să se deruleze în limitele termenelor maxime prevăzute de lege.

De multe ori îmbunătățirea semnificativă a rezultatelor obținute în urma rulării unui proces oarecare provine din observarea modului acestuia de funcționare, din identificarea și analiza abaterilor de la parametri considerați normali. Astfel, înainte de a modifica algoritmul unui sistem este necesar a se analiza dacă utilizarea și funcționarea acestuia sunt corecte. De exemplu, înainte de a pune un motor mai puternic pe o mașină care merge greu, verifică dacă nu cumva un cauciuc este spart.

Succintă analiză a cauzelor întârzierilor

CELERITATEA procedurii în faza de observație se referă la încadrarea în termenele prevăzute de lege. Volumul de muncă specific unui dosar trebuie absorbit integral de practicianul în insolvență provizoriu astfel încât să fie livrate procedurii, în termenele legale și la un standard înalt de calitate, rezultatele îndeplinirii atribuțiilor sale: recomandarea de continuare a perioadei de observație, raportul pe cauze, inventarierea patrimoniului, întocmirea tabelului creanțelor, demersuri pentru numirea administratorului special, a comitetul creditorilor, a evaluatorului, denunțarea unor contracte păguboase, anularea actelor frauduloase, supravegherea competentă a activității debitorului sunt câteva din atribuțiile practicianului în insolvență numit provizoriu. Creditorii sunt informați despre măsurile luate în mod direct sau prin intermediul rapoartelor periodice de activitate și au posibilitatea de a le contesta.

Întârzierile pot proveni din **ritmul lent de îndeplinire a atribuțiilor de către practician**, semn că nu sunt alocate resursele umane și materiale suficient de bine corelate cu complexitatea cazului, iar echipa practicianului gestionează greu rezistența la schimbare a debitorului. Sunt frecvente situațiile în care debitorul, în mod conștient sau din lipsă de personal, furnizează incomplet și tardiv documentele și informațiile.

A doua cauză a întârzierilor o reprezintă **numărul acțiunilor formulate împotriva măsurilor practicianului** care, prin obiectul lor, împiedică parcurgerea rapidă a fazelor procedurii. Aceste acțiuni sunt introduse când părțile percep că le sunt lezate interesele de modul în care practicianul în insolvență își îndeplinește atribuțiile sau, frecvent, reprezintă doar acțiuni tactice, menite să temporizeze parcursul procedurii și să aducă avantaje unui creditor, categorii de creditori sau chiar debitorului.

În practică, creditorii care înregistrează valori semnificative în tabelul creanțelor ajung să fie victimele propriilor politici de creștere a vânzărilor, a faptului că și-au asumat conștient riscuri suplimentare: termene de plată mai mari, volum mai mare per comandă, livrare peste datoria existentă, peste eșalonări nerespectate etc. Aceeași asumare conștientă a riscului este și în cazul creditelor bancare insuficient garantate sau a creanțelor bugetare rostogolite până

devin nesustenabile sau care sunt născute ad-hoc, din PV-uri de control. Le este specifică camuflarea responsabilității prin poziționări judiciare tactice constante de a căror soluționare depinde avansul procedurii și, în consecință, continuarea activității debitorului. În mod similar, mimând interesul pentru continuarea activității, unii debitori atacă frecvent măsurile practicianului în insolvență și deciziile creditorilor, scopul real al litigiilor fiind, de fapt, obținerea de avantaje suplimentare. Comun tiparului descris mai sus este că oricare dintre aceștia vor refuza nu numai negocierile prin care s-ar ajunge rapid la un compromis funcțional, dar și orice mijloace alternative legale care conduc la scurtarea litigiilor.

Cea de-a treia cauză a întârzierilor se află în dreptul instanțelor de judecată și este reprezentată de **termenele procesuale lungi și soluțiile impredictibile în spețe similare**, adeseori văduvind câștigătorul litigiilor de utilitatea practică a soluției. Este format, astfel, contextul în care **părți care nu au nimic de pierdut** încearcă acțiuni în justiție prin intermediul cărora speră să obțină avantaje forțate. Creșterea numărului litigiilor are drept consecință termene de judecată și mai rare, eventual slăbirea calității actului de justiție, ceea ce stimulează noi litigii al căror număr se adăugă stocului existent, alimentând cercul vicios care menține și dezvoltă starea de supraaglomerare cronică a instanțelor de judecată. Numărul litigiilor în insolvență va fi mult diminuat după ce instanțele de judecată vor acorda termene de judecată scurte, iar soluțiile în spețe similare vor fi predictibile.

Încadrarea în termenele de procedură și reducerea numărului de litigii

Reușita unei proceduri este direct proporțională cu capacitatea **practicianului în insolvență numit provizoriu** de a-și îndeplini în termen și cu profesionalism atribuțiile (dublată de o bună comunicare) și este invers proporțională cu numărul litigiilor și contestațiilor promovate în apărarea intereselor lor de către participanții la procedură.

Pornind de la observația că legislația insolvenței trebuie utilizată în forma în care este în vigoare astăzi, iată câteva pârgii care pot fi acționate: numirea practicianului în insolvență ale cărui resurse disponibile - inclusiv de know-how, sunt adecvate cerințelor dosarului, remunerarea sa corespunzătoare, asigurarea cadrului predictibil de acțiune.

1. **Eliminarea conflictului de interese la numirea practicianului în insolvență** va elimina starea de insecuritate juridică prezentă la deschiderea procedurii și va permite concurența profesională, deci ridicarea nivelului de competență. Un practician care deține calitatea de administrator/lichidator judiciar al unui debitor devine, conform prevederilor art.2 lit.q din Propunerea de directivă COM(2022) 702 din 07.12.2022, „parte strâns legată de debitor” din perspectiva externă a procedurii, având „acces preferențial la informații fără caracter public cu privire la afacerile debitorului”.

Astăzi, în conformitate cu prevederile art.28 alin.5 din OUG nr.86/2006, practicianul în insolvență are posibilitatea să-și numească propria filială sau, respectiv, fosta echipă desprinsă formal din grup, în calitate de administrator/lichidator judiciar în dosarul de insolvență al unui debitor al debitorului aflat deja în portofoliul său, fiind concomitent administrator judiciar sau lichidator al unui debitor și al creditorului acestuia. Acest fapt poate conduce la o situație în care companii în dificultate, de un anumit calibru, ar fi polarizate în portofoliul unui nucleu de practicieni în insolvență care, având acces preferențial la informații fără caracter public cu privire la afacerile acestora și drept de vot încrucișat la masa credală, ar avea posibilitatea să le administreze în interesul propriei structuri, inclusiv să-și autogenereze noi proiecte.

Soluție: abrogarea art.28 alin.5 din OUG 86/2006, extinderea interdicției prevăzută la art.28 alin.4 din OUG nr.86/2006 asupra partenerilor, salariaților și colaboratorilor practicianului în insolvență, timp de cel puțin 2 ani de la încetarea colaborării, în nume personal și al noii forme de organizare în care se află.

2. **Devulnerabilizarea practicianului în insolvență provizoriu** în relație cu debitorul și creditorii acestuia. Când parcurge cea mai intensă și dificilă perioadă a procedurii, practicianul în insolvență numit provizoriu nu-și cunoaște remunerația și **nu știe dacă-i va fi permis să finalizeze dosarul**. Are fixat de către instanță un onorariu derizoriu care, dacă nu-i va fi definitivată poziția de către adunarea creditorilor, devine onorariul său final. Practicianul provizoriu este, astfel, obligat să negocieze onorariul și definitivarea sa dintr-o poziție de inferioritate în raport cu

ceilalți participanți la procedură: deja consumă resurse din propriile rezerve, iar capacitatea de a susține activitatea fără încasări este limitată. Constrângerile economice din această perioadă pot favoriza încercări ale creditorilor de impunere de condiții practicianului provizoriu, ceea ce afectează echidistanța poziției și profesionalismul intern al echipei.

Soluție: stabilirea unei grile de onorarii minime funcție de criteriile specifice dosarelor (art.38 lit.b din OUG nr.86/2006)) cu mențiunea că onorariul practicianului provizoriu este cel puțin egal cu cel al practicianului definitiv.

3. **Uniformizarea practicii** la nivelul UNPIR are rolul de a crea predictibilitate și de a diminua numărul de litigii.

Soluție: actualizarea și alinierea Manualului de bune practici cu legislația și avansul tehnologic, dublată de înființarea unui grup de lucru multidisciplinar care, la solicitarea practicienilor, să analizeze spețe complexe, să identifice argumentele legale, economice și de oportunitate care corespund rezolvării și aplicării soluției corecte în fiecare dintre spețele prezentate, iar după implementare, actualizarea Manualului pentru a deveni parte din soluțiile unitare

4. **Aplicabilitatea** fără echivoc a cursurilor INPPI - temele, problemele și soluțiile prezentate de lectori în cadrul cursurilor în care se oferă puncte INPPI să fie concepute astfel încât să aibă utilitate practică, respectiv să fie aplicabile în proceduri întocmai cum au fost ele predate, practicianul în insolvență având obligația de a identifica criteriile în baza cărora decide că este, evident, o identitate de speță.

Efectul imediat al acestor măsuri va fi scăderea semnificativă a numărului de litigii tactice, ceea ce va elibera instanțele de judecată obținând timp pentru judecarea rapidă și de calitate a litigiilor inevitabile. Odată cu dobândirea celerității, vom asista la creșterea numărului de restructurări și reorganizări judiciare reușite, a încrederii în justiție și, sub efectul predictibilității, a încrederii între actorii economici, deci, în final, la accelerarea economiei.